

DESENVOLUPAMENT DEL TREBALL DE RECERCA A L'I.E.S. CARLES RIBA (Barcelona)

TRETS MES CARACTERÍSTICS:

La nostra llarga experiència en l'avançament de la reforma educativa ens ha fet anar evolucionant en la manera d'enfocar, organitzar, tutorar i, fins i tot, avaluar el treball de recerca de 2n de Batxillerat.

Pel que fa a l'elecció del tema del treball per part dels alumnes hem assajat diverses estratègies. Inicialment els alumnes triaven el tutor. Aquest mecanisme va originar problemes de saturació de determinats tutors i va dificultar l'elecció del treball. Per corregir-ho es va proposar als alumnes del curs següent una llista de títols de treballs que havien preparat els seminaris. En aquest cas, una quantitat important d'alumnes van indicar que no els interessava cap dels temes que s'oferien.

Finalment des de fa tres anys el mecanisme adoptat és el següent: els tutors de segon de Batxillerat recullen les preferències dels alumnes per àmbits: música, història, matemàtiques, física, química, biologia, geologia, tecnologia, disseny, dibuix, imatge, art, etc. Se'ls demana un escrit de justificació i delimitació del problema en cas que tinguin clar el tema. Es permet el treball en grup sempre que el tutor de recerca ho accepti i quedi molt ben delimitada la feina de cada membre del grup per tal de poder ser avaluat individualment.

S'està valorant si enguany es fa aquesta sessió preliminar a finals de primer de Batxillerat tant per poder coordinar millor els tutors de recerca i els àmbits triats, com perquè els alumnes puguin aprofitar l'estiu per obtenir informació preliminar, o si més no, per afinar els objectius al màxim.

Els alumnes que tenen clar el que volen fer (i sembla factible). Se'ls assigna un tutor de recerca d'entre el professorat del centre que, segons la distribució dins del seminari, disposa d'hores per a aquesta tasca. Sempre hem intentat que no se sobrepassi el nombre de sis alumnes per a cada tutor de recerca, tot i que es considera que sis és massa. Tanmateix el sobtat augment d'un grup més de batxillerat el mes de juliol ha obligat a alguns tutors d'engany d'haver de dirigir fins a vuit treballs de recerca.

Als alumnes que no han triat àmbit o tema o que presenten projectes força inviàbles se'ls en distribueix un, tenint en compte el seu currículum i les seves perspectives

professionals. En tot moment, però, s'intenta respectar la iniciativa de l'alumne. És evident que obtindrà millors resultats en la seva feina si s'hi troba còmode.

El cap d'estudis anomena un coordinador de recerca entre els tutors de recerca, amb les feines següents:

- a) Portar el control de la distribució dels alumnes i dels títols del treballs.
- b) Convocar reunions per coordinar criteris.
- c) Resoldre possibles problemes que surten al llarg de l'any.
- d) Controlar els possibles alumnes desapareguts.
- e) Coordinar les avaluacions dels treballs escrits que normalment són fetes per dos professors del mateix àmbit.

Encara que inicialment es deixava llibertat horària perquè cada tutor acordés amb els seus alumnes el millor moment per trobar-se i anar fent el seguiment del treball, ens vam trobar amb dificultats per poder fer sessions conjuntes amb tots els alumnes d'un determinat tutor. Per això des de fa tres anys existeix una hora fixa (els dimecres de 13 a 14) tant per a l'alumnat com per al professorat tutor de recerca.

Les primeres sessions són conjuntes i tenen caràcter orientador, informatiu i formatiu. Es reparteix el dossier adjunt a tots els alumnes i s'expliquen acuradament les tasques i el calendari. També es delimita el pla de treball, la metodologia genèrica i els criteris d'avaluació. En aquestes sessions es resolen tots els dubtes dels alumnes pel que fa a la recerca. Aquí han de quedar clars per als alumnes els objectius a assolir i el paper del treball de recerca dins del currículum de Batxillerat.

Posteriorment comencen les trobades individuals. Les primeres serveixen per delimitar els projectes de recerca i possibles canvis d'àmbit o de tutor. Els tutors de recerca poden oferir temes als alumnes més desorientats o perfilar les seves preferències.

És important que l'alumne faci el treball amb il·lusió i amb possibilitats de reeixir ja que hi haurà d'invertir moltes hores.

A partir d'aquest moment ens endinsem en el treball i les trobades són setmanals i individuals. S'hi fa el seguiment de la recollida d'informació, obtenció de dades, planificació individualitzada del treball, estratègies possibles, orientacions, consells...

Des de primers de desembre fins a febrer cada alumne va treballant individualment amb trobades setmanals amb el seu tutor en les quals exposa els progressos, les dificultats, presenta els escrits...

Aproximadament a la meitat del segon trimestre, tota la informació bibliogràfica i/o experimental ha d'estar ja recollida. Ara és el moment d'ordenar-la, redactar-la acuradament i arribar a les conclusions.

Després de Setmana Santa s'han de lliurar els treballs definitius i s'avaluen en una sessió d'avaluació conjunta amb el coordinador de recerca. Els aspectes a valorar són, bàsicament, els següents:

- la planificació i el disseny de la recerca,
- el tractament de les fonts d'informació,
- els continguts específics tractats,
- la imaginació i la metodologia en els experiments o en les observacions,
- la interpretació dels resultats,
- la memòria escrita de la investigació.